

משרד החינוך
המוזכירות הפדגוגית | אגף א' שפות
הפיקוח על הוראת העברית בבתי ספר ערביים

למידה של דמויות קסם

כיתות ז'

ליקטה וערכה

גב' נג'ם ראבי

למידה בשעת חירום

תשפ"ד (2023-2024)

למידה של דמויות קסם

כיתות ז'

פיקוח

ד"ר האני מוסא – מפמ"ר על הוראת העברית בבתי ספר ערביים

ליקטה וערכה

גב' נג'ם ראבי – מדריכה ארצית לשפה העברית

עיצוב גרפי

איליא גנטוס – מדריך ארצי לתקשוב

תלמידים ותלמידות יקרים,

אנו ממשיכים ללוות אתכם גם בבית הספר וגם מרחוק, ומציעים לכם חוברת למידה בעברית כשפה שנייה לכיתות ז'. החוברת כוללת מגוון של חומרי למידה ופעילויות שיסיעו לכם להתמודד עם אתגרים ולהתקדם בציר הלמידה המשמעותית, התומכת והמאתגרת.

בהצלחה!

תוכן עניינים

1. חבילת הענפים..... 3
2. משל הנשר..... 12
3. אסירי המלך..... 28
4. אופניים ליוסף..... 33
5. יונה עם עלה של זית..... 40
6. פעילויות העשרה : פתגמים..... 44

חבילת הענפים¹

היה היה אדם זקן וחכם, לזקן היו שנים-עשר בנים. הבנים רבו תמיד ביניהם.

יום אחד קרא הזקן לבניו. הם באו אליו. אמר להם הזקן: "לכו אל היער. כל אחד מכם יביא ענף אחד".

הבנים הלכו אל היער. כל אחד מהם הביא הביתה ענף אחד. לקח האב את כל הענפים. הוא עשה מהם חבילה אחת.

האב אמר לבניו: "נסו לשבור את החבילה". כל אחד מהבנים לא הצליח לשבור אותה.

האב אמר לבניו: "כל אחד מכם יקח את הענף שלו מהחבילה. כל אחד מכם ינסה לשבור את הענף שבידו".

הבנים עשו כדברי האב. כל אחד מהבנים שבר את הענף בקלות.

המשך בעמוד הבא

¹ הכינה אמאל אלבאסל, מדריכה לשעבר בתחום הדעת עברית לערבים.

הָאֵב הַחֶכֶם אָמַר לְבָנָיו: " אִם תִּהְיוּ בְיַחַד תִּהְיוּ חֲזָקִים כְּמוֹ חֲבִילַת הָעֲנָפִים. אִם אֶחָד לֹא יִשְׁבֹּר אֶתְכֶם. אֲבָל אִם תִּרְיְבוּ, וְאִם כָּל אֶחָד מֵכֶם יֵלֵךְ לְחֹד, תִּהְיוּ חֲלָשִׁים כְּמוֹ עֵנָף אֶחָד".

הַבָּנִים הִבִּינוּ מַה שֶּׁאָמַר הָאֵב. יָמְאוּ הֵם הַתְּלַכְדוּ בְיַחַד.

חלק ראשון - אוצר מילים

1. כתבו את פירושי המילים הבאות: (ניתן להיעזר במחסן המילים)

המילה	הפירוש
רבו	
ענף	
חבילה	
התלכדו	

מחסן המילים

התאחדו | התחברו | צרור של דברים | הקשורים ביחד | חלק מצמח | התעמתו

חלק שני- שאלות תוכן

2. ענו על הסעיפים הבאים :

א. כמה בנים יש לזקן?

ב. מה בקש האב מהבנים? מדוע?

ג. מדוע לא הצליחו הבנים לשבור את החבילה?

ד. האב החכם אמר לבניו: "אם תהיו ביחד, תהיו חזקים כמו חבילת הענפים. אף אחד לא ישבור אתכם".

למה התפנו האב החכם?

3. השלימו את המשפטים הבאים :

א. לזקן החכם היו _____ - _____ בנים.

ב. הבנים תמיד _____.

ג. הזקן אמר לבניו _____.

ד. האב לקח את הענפים ו _____.

ה. האב אמר לבניו _____.

4. תארו במשפט אחד את היחסים בין הפנים לאחר מה שלמד אותם אביהם.

5. כתבו "נכון" / "לא נכון" :

_____	א. הפנים של החכם חיו בשלום זה עם זה.
_____	ב. לזקן היו אחד-עשר ילדים.
_____	ג. הזקן אמר לבניו להביא מן היער ענפים לחימום הבית.
_____	ד. הפנים הצליחו לשבור את חבילת הענפים.
_____	ה. הפנים לא הצליחו לשבור את חבילת הענפים.
_____	ו. חבילת הענפים לא נשברה.
_____	ז. כל אחד מהפנים הצליח לשבור את הענף בידו.
_____	ח. קבוצה מפורדת חזקה יותר מקבוצה מלוכדת.
_____	ט. קבוצה מלוכדת, חזקה יותר מקבוצה מפורדת.
_____	י. הפנים התלכדו והפכו להיות חזקים כמו חבילת הענפים

חלק שלישי - אוצר מילים

6. כתבו את הפְּכֵי המילים הבאות: (היעזרו במחסן המילים).

מילה	הפך	
א. זָקוּן	_____	
ב. טִיפֵּשׁ	_____	
ג. שָׁלֵם	_____	
ד. לְחוּד	_____	
ה. חֶלֶשׁ	_____	
ו. הִצְלִיחַ	_____	
ז. יָתֵן	_____	
ח. הִלְכוּ	_____	
ט. נִפְרְדוּ	_____	
י. בָּקוּשִׁי	_____	

מחסן ההפכים

בְּקִלּוֹת	נִכְשֵׁל	בָּאוּ	בְּיַחַד	צָעִיר
חֶזֶק	יָקַח	הִתְלַכְּדוּ	שָׁבוּר	חָכָם

7. הפכו את המילים הבאות לצורת נקבה:

זָכָר	נְקֵבָה	
א. חָכָם	_____	
ב. זָקוּן	_____	
ג. בֵּן	_____	
ד. אָחָד	_____	
ה. חֶזֶק	_____	
ו. שׁוֹבֵר	_____	

8. הפכו את המילים הבאות לצורת רבים :

יחיד	רבים
א זקן	
ב ענף	
ג בן	
ד מצליח	
ה חלש	
ו חזק	
ז בא	
ח חכם	
ט חבילה	
י אומר	

9. השלימו את האות החסרה על-פי הכתוב בסיפור :

כס	חבילה	הבנה	ענפים	ישור
----	-------	------	-------	------

10. הקיפו במעגל את המילה היוצאת דופן :

א. ענף, עץ, ים, עלה.

ב. קבוצה, פיתה, מפתח, משפחה.

11. כתבו משפט נכון מכל קבוצת מילים :

א. היער הבנים אל הלו

ב. החבילה את לשבור ניסו

12. מלאו את **החסר** : (היעזרו במחסן המלים)

היה היה אדם זקן וְחָכָם, לְזָקוֹן הָיוּ שְׁנַיִם-עָשָׂר _____. הַבָּנִים רְבוּ תַמְיֵיד בִּינִיָּהֶם.

יוֹם אֶחָד קָרָא הַ_____ לְבָנָיו. הֵם בָּאוּ אֵלָיו. אָמַר לָהֶם הַזָּקֵן: "לִכּוּ אֶל הַ_____." כָּל אֶחָד מֵהֶם יָבִיא _____ אֶחָד."

הָלְכוּ הַבָּנִים אֶל הַיַּעַר. כָּל אֶחָד מֵהֶם הֵבִיא הַבִּיָּתָה עֵנָף אֶחָד. לָקַח הָאָב אֶת כָּל הַ_____." הוּא עָשָׂה מֵהֶם חֲבִילָה _____.

הָאָב אָמַר לְבָנָיו: "נִסּוּ לְשַׁבּוֹר אֶת הַ_____." כָּל אֶחָד מֵהַבָּנִים לֹא הִצְלִיחַ לְשַׁבּוֹר אוֹתָהּ.

הָאָב _____ לְבָנָיו: "כָּל אֶחָד מֵהֶם יִקַּח אֶת הָעֵנָף שֶׁלוֹ מִהַחֲבִילָה. כָּל אֶחָד מֵהֶם יִנְסֶה לְשַׁבּוֹר אֶת הָעֵנָף שֶׁבִּידּוֹ."

הַבָּנִים עָשׂוּ כַּדְּבָרִי הָאָב. כָּל אֶחָד מֵהַבָּנִים _____ אֶת הָעֵנָף בְּקִלּוֹת.

הָאָב הִחָכֵם אָמַר לְבָנָיו: "אִם תִּהְיוּ בִּיחָד תִּהְיוּ _____ כְּמוֹ חֲבִילַת הָעֵנָפִים. אִף אֶחָד לֹא יִשְׁבּוֹר אֶתְכֶם. אֲבָל אִם תִּרְיְבוּ, וְאִם כָּל אֶחָד מֵהֶם יִלְךְ לַחוּד, תִּהְיוּ חֲלָשִׁים כְּמוֹ עֵנָף אֶחָד."

הַבָּנִים הִבִּינוּ מַה שֶּׁאָמַר הָאָב. מֵאִזְּ הֵם הִתְלַכְּדוּ בִּיחָד.

מחסן המלים

שֶׁבֶר	אֶחָת	עֵנָף	זָקוֹן	יַעַר
חֲזָקִים	בָּנִים	אָמַר	חֲבִילָה	עֵנָפִים

חלק רביעי - סרט קצר

13. סרקו את הברקוד וצפו בסרט הקצר "אחדות זה כוח". לאחר מכן, ענו על השאלות שאחריו.

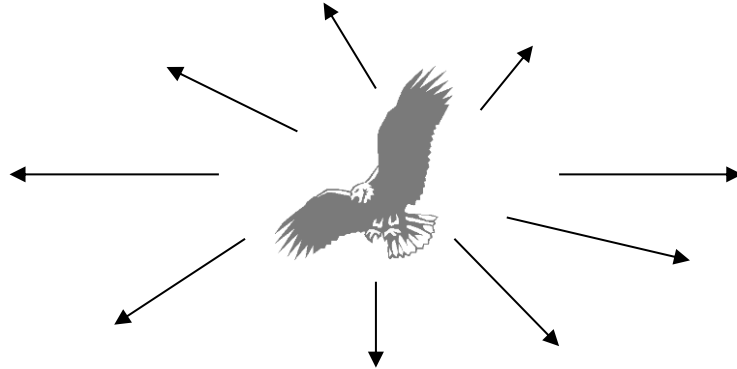
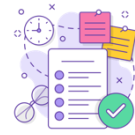

לאחר צפייה בסרט הקצר, **כתבו**:

א. מה משותף בין שלושת הסרטונים? ומה שונה?

ב. מה משותף בין הסרט לבין הסיפור "חבילת ענפים".

לפני קריאת הסיפור "משל הנשר", חשבו וכתבו, מה מזכירה לכם המילה "נשר"? כתבו את כל המחשבות, המלים והרעיונות, מסביב לתמונה.

ניתן לסרוק את הברקוד ולהיעזר במידע המופיע בסרט הקצר.

לפניכם משפט פתיחה של הסיפור "משל הנשר". קראו את המשפט ונסו להעלות שאלות המתעוררות במחשבותיכם לגבי תוכן הסיפור.

המשפט: "איש אחד הלך ביער לתור אחר ציפור כלשהי. הוא לכד נשר צעיר, והביא אותו אל ביתו. שם החזיק אותו בקרב התרנגולות, הברווזים ושאר העופות שלו, והאכיל אותו במזון עופות - אף כי נשר היה זה, מלך בעלי-הכנף..."

משל הנשר² / ג'יימס אגרי

איש אחד הלך ביצר לתור אחר צפור כל שהיא, הוא לכד נשר צעיר, והביא אותו אל ביתו, שם החזיק אותו בקרב התרנגולות, הברנזים ושאר העופות שלו, והאכיל אותו במזון עופות – אף כי נשר היה זה, מלך בעלי הכנף.

כעבר חמש שנים בא חוקר טבע אחד לבקר את האיש, ואחרי שסיר בגנו אמר: "הצפור הזו היא נשר – לא תרנגלת".

"אמנם כן", אמר הבעלים "אך אלפתי אותו להיות תרנגלת, שוב אין הוא נשר, תרנגלת הוא, גם אם מוטת כנפיו שמונה אמות ארבה מקצה עד קצה".
 "לא", אמר חוקר הטבע, "אף על פי כן נשר הוא לב נשר הוא ואני ארקיעהו למרומי שמים".

"לא", אמר הבעלים, "תרנגלת היא זאת ולעולם לא תעוף".

הם הסכימו להעמידו במבחן, נטל חוקר הטבע את הנשר, הרימו, ובכונה מרבה אמר לו: "נשר, נשר הנך, בשמים מקומך ולא על האדמה הזאת, פרש כנפים ועוף!". נפנה הנשר לכאן ולכאן, ואחר השפיל מבטו וראה את העופות אוכלים את אכלם – וקפץ.

אמר הבעלים: "אמרתי לך כי תרנגלת היא".

"לא", אמר חוקר הטבע, "נשר הוא, נסהו עוד הפעם ביום מחר".

למחרת לקחו אל גג הבית ואמר: "נשר, נשר, הנך פרוש כנפיד ועוף". אך שוב, בראות הנשר את התרנגולות אוכלות קפץ מטה ואכל עמן.

ואז אמר הבעלים: "אמרתי לך כי תרנגלת היא זו".

"לא" עמד חוקר הטבע על שלו "נשר הוא ועדין לבו לב נשר".

² הכינה אמאל אלבאסל, מדריכה לשעבר בתחום הדעת עברית לערבים.

למחרת בבקר חוקר הטבע השכים קום והוציא את הנשר אל מחוץ לעיר, למרגלות הר גבוה, השמש זה עתה זרחה והאירה את ראש ההר, וכל צוק סלע היה מתנוצץ בחדות הבקר היפה הזה.

הוא אחז בנשר ואמר אליו: "נשר, נשר הנד, בשמים מקומד ולא על האדמה הזאת פרוש כנפיד ועוף!".

הביט הנשר סביבו-ורעד, באלו חיים חדשים נפחו בו, אולם לא עף, אז הפנהו חוקר הטבע הישר אל מול השמש, לפתע פרש כנפיו, ובצנחת נשר הרקיע מעלה מעלה ולא שב עוד לעולם, נשר היה זה אף כי החזק ואולף כתרנגלת.

לאחר קריאה, אילו מהשאלות שהעליתם היו להן תשובות בקטע. הקיפו כל שאלה שמצאתם לה תשובה בסיפור.

חלק ראשון- אוצר מילים

1. מתחו קו בין המילה בטור א' לבין הפירוש המתאים לה בטור ב'.

<u>טור א'</u>	<u>טור ב'</u>
ידאה	הזהיבה
הפזה	יעוף
בעלים	אימנתי אותו
אילפתי	בעל הדבר, מי שהדבר הוא שלו
אמות	ארום אותו
ארקיעהו	החלק התחתון של היד מהמפרק ועד לשורש כף היד

2. כתבו ליד כל פירוש את הביטוי המתאים מתוך הטקסט.

- א. קס מוקדם בבוקר
- ב. הזהיבה
- ג. תפש
- ד. אוכל

3. כתבו ליד כל מילה/ ביטוי את המשמעות המתאימה בערבית.

#	מילים	הסברים
א.	לכד	_____
ב.	מזון	_____
ג.	נטל	_____
ד.	מרגלות הר	_____
ה.	הרקיע	_____
ו.	השכים קום	_____
ז.	הרקיע לשחקים	_____
ח.	להעמיד במבחן	_____
ט.	ידאה	_____

המשמעות בערבית

أخذ	ارتفع	أمسك
يطير	غذاء	يمتحن
استيقظ مبكرا	سفح جبل	خلق في السماء

4. בחרו 3 מלים בעברית וחברו להן משפטים :

המלים	המשפטים
א.	_____
ב.	_____
ג.	_____

חלק שני - שאלות תוכן

5. קראו את המשפטים הבאים מתוך הסיפור "משל הנשר", וענו על השאלות הבאות.

הערה: המשפטים שלפניך נלקחו מתוך הסיפור.

א. איש אחד הלך ביער לתור אחר ציפור כלשהי. הוא לכד נשר צעיר, והביא אותו אל ביתו.

(1) מי הלך ליער, מדוע?

_____ כדי _____

(2) מה לכד האיש?

(3) לאן נלקח הנשר?

ב. שם החזיק אותו בקרב התרנגולות, הברווזים ושאר העופות שלו, והאכיל אותו במזון. עופות - אף כי נשר היה זה, מלך בעלי-הכנף.

(1) למה מכוונת המילה "שם"?

(2) איפה הוחזק הנשר?

(3) מה אכל הנשר?

ג. כעבור חמש שנים בא חוקר-טבע אחד לבקר את האיש.

מי בא לבקר את האיש?

ד. ואחרי שסייר בגנו אמר: "הציפור הזאת נשר היא- לא תרנגולת".

(1) מי סייר בגנו?

(2) מה אמר החוקר לאיש בעל העופות?

ה. "אמנם כן", אמר הבעלים, "אך אילפתי אותו להיות תרנגולת".

(1) מי אָלף את מה?

(2) השלימו את המשפט: האיש אילף את הנשר להיות _____

ו. הם הסכימו להעמידו במבחן.

(1) למה מכוונת המילה "הם"?

(2) את מי הם יעמידו במבחן?

(3) מדוע רצו השניים להעמיד את הנשר במבחן?

ז. נטל חוקר-הטבע את הנשר, הרימו, ובכוונה מרובה אמר אליו: "נשר,

נשר הינך. בשמים מקומך ולא על האדמה הזאת. פרוש כנפיים ועוף".

(1) מי נטל את הנשר, מדוע?

_____ כדי _____

(2) ב. מה אמר חוקר-הטבע לנשר?

(3) מה ביקש חוקר-הטבע מהנשר?

ח. נפנה הנשר לכאן ולכאן. אחר השפיל מבטו וראה את העופות אוכלים את

אכלם ומטה קפץ.

(1) מה ראה הנשר כאשר הועף לשמים?

(2) מדוע קפץ הנשר מטה?

(3) במה היו עסוקות העופות בזמן היות הנשר מעלה בשמים?

ט. למחרת בבוקר חוקר-הטבע השכים קום והוציא את הנשר אל מחוץ לעיר, למרגלות הר גבוה.

(1) מדוע חוקר-הטבע השכים קום?

(2) מי הוציא את הנשר אל מחוץ לעיר, מדוע?

_____ כדי _____

י. לפתע פרש כנפיו, ובצווחת נשר הרקיע מעלה-מעלה ולא שב עוד לעולם.

(1) מי פרש כנפיו?

(2) לאן עף הנשר?

(3) האם שב הנשר לאיש ולעופות, מדוע?

_____ כי _____

יא. "נשר היה זה, אף כי הוחזק ואולף כתרנגולת!"

(1) מה מסתתר מאחורי המשפט "נשר היה זה, אף כי הוחזק ואולף כתרנגולת?"

(2) למי מדומה הנשר בסיפור?

6. העתיקו את המשפט המפתיע המופיע בסוף הסיפור והמתחיל במילים "ובצווחת נשר..."

7. הנשר נמנע מלעוף בפעמים הראשונות, מדוע?

בחרו את התשובה הנכונה ביותר. (שימו לב: הנשר מייצג במשל את האדם)

א. היה לו טוב בחברת התרנגולות, המוכרת לו מאז ומתמיד.

ב. הוא פחד להישאר בלי האוכל והביטחון שבחיו כתרנגולת.

ג. הוא לא הבין את דבריו של חוקר-הטבע, והתעצל לעוף.

8. איש מכאן וחוקר-טבע מכאן הם הקובעים את גורלו של הנשר.

חוקר-טבע הוא מלומד העוסק במחקר מדעי, שמבוסס על עובדות ומתרכז בחוקים המופעלים בטבע.

במה שונה גישתו לנשר מזו של האיש? הגדר את גישתו של כל אחד מהם.

גישתו של האיש בעל העופות:

גישתו של חוקר-הטבע:

9. בנמשל המושמע עם סיום המשל מתברר, כי משל הנשר מכוון ל"בני אפריקה".

מדוע? מהי ההקבלה בינם לבין הנשר?

10. האם משל הנשר מתאים רק ל"בני אפריקה" נמקו?

11. כיצד מצטיירת במשל העובדה שהנשר עף לבסוף?

(בחרו את התשובה המתאימה ביותר)

- א. פלא, נס (תופעה שמחוץ לגדר הטבע).
- ב. פעולה טבעית רגילה.
- ג. ניצחון הטבע על העיוות.
- ד. התגברות על עיוות בזכות עזרה מכוונת.

12. במשל זה יש מוסר השכל ותפקידו לחנך.

מה, לדעתכם, רצה המספר ללמד אותנו בעקבות סיפור זה?

בדקו את עצמכם...

13. סדרו את המשפטים לפי סדר הופעתן בסיפור, כתבו ליד כל משפט את המספר המתאים (מ-1 עד 9).

האיש אמר: "הציפור הזאת נשר היא - לא תרנגולת".	_____
האיש החזיק את הנשר בקרב התרנגולות, הברווזים ושאר העופות שלו, והאכיל אותו במזון עופות.	_____
הנשר שראה את העופות אוכלים את אכלם – קפץ שוב אליהם.	_____
איש אחד הלך ביער לתור אחר ציפור כלשהי	_____
למחרת בבוקר חוקר-הטבע השכים קום והוציא את הנשר אל מחוץ לעיר,	_____
נטל חוקר-הטבע את הנשר, וניסה להעיפו לשמים.	_____
כעבור חמש שנים בא חוקר-טבע אחד לבקר את האיש.	_____
הוא לכד נשר צעיר והביא אותו אל ביתו.	_____
לפתע פרש כנפיו, ובצווחת נשר הרקיע מעלה-מעלה ולא שב עוד לעולם.	_____

14. השלימו את המשפטים הבאים :

א.	איש אחד הלך ב _____ לתור אחר _____.
ב.	האיש לכד נשר _____.
ג.	האיש החזיק את ה _____ בקרב ה _____, הברווזים ושאר ה _____ שלו.
ד.	בא חוקר- _____ לבקר את האיש.
ה.	ב _____ מקומך ולא על ה _____ הזאת. פרוש כנפיים ועוף".
ו.	השפיל ה _____ מבטו וראה את העופות _____ את אכלם - ומטה _____.
ז.	השמש זה עתה _____.

15. כתבו "נכון" / "לא נכון".

א.	איש אחד הלך ביער ללכוד ברווז.	_____
ב.	האיש החזיק את התרנגולות בקרב האריה.	_____
ג.	האיש החזיק את הנשר בקרב התרנגולות.	_____
ד.	הנשר סירב לאכול ממזונם של התרנגולות.	_____
ה.	חוקר הטבע עודד את הנשר לעוף.	_____
ו.	הנשר עף לשמים מיד לאחר שהעיפו החוקר בפעם הראשונה.	_____
ז.	הנשר עף לשמים בפעם האחרונה כי לא ראה בקרבתו את התרנגולות אוכלים את אוכלם.	_____

16. היעזרו במחסן המלים ושבצו במקומות המתאימים.

הנשר שנלכד על-ידי ה _____ ב _____ אולף להיות _____ . יום
 אחד ביקר _____ - ה _____ את האיש שאילף את ה _____ ואמר לו:
 זה _____ , ואני אלמד אותו _____ . בפעמיים הראשונות בהם הורם הנשר,
 הוא סירב לעוף וקפץ _____ . בפעם ה _____ הנשר פרש את _____ ועף
 ל _____ .

מחסן מילים

יער	תרנגולת	נשר	טבע	למטה	כנפיו
נשר	לעוף	חוקר	איש	שלישית	שמיים

17. מי מבין השניים האיש או חוקר-הטבע אמר את המשפטים הבאים :

דוגמה	"הציפור הזאת נשר היא - לא תרנגולת"	חוקר-טבע
א.	"אמנם כן", אמר הבעלים, "אך אילפתי אותו להיות תרנגולת."	_____
ב.	אין הוא נשר, תרנגולת הוא, גם אם מוטת-כנפיו שמונה אמות אורכה מקצה עד קצה."	_____
ג.	"אף-על-פי-כן, נשר הוא."	_____
ד.	לב נשר לו, ואני ארקיעהו למרומי שמים."	_____
ה.	"תרנגולת היא זאת, ולעולם לא תעוף."	_____
ו.	"נשר, נשר הינך. בשמים מקומך ולא על האדמה הזאת. פרוש כנפיים ועוף."	_____
ז.	"נשר הוא. נסהו עוד הפעם ביום מחר."	_____

18. מתחן קו בין השאלה בטור א' לבין התשובה בטור ב' :

טור א' (שאלות)		טור ב' (תשובות)	
א.	כיצד גידל האיש את הנשר שלכד?		חוקר הטבע טען באוזניו של בעל הנשר כי הנשר עוף יעוף, מפני שאינו תרנגולת אלא נשר. לבו הוא לב נשר, ואם יקבל תנאים מתאימים ישוב להתנהג כמו נשר.
ב.	מה טען חוקר הטבע באוזניו של בעל הנשר?		אנשים משועבדים (בני אפריקה) על-ידי אנשים משעבדים (האדם הלבן)
ג.	במשל יש דו-שיח בין האיש לחוקר הטבע. על מה התווכחו השניים?		האיש גידל את הנשר שלכד כמו תרנגולת בין יתר התרנגולות שבלולו.
ד.	המספר רוצה לעודד את האפריקאים למרוד בשלטון הכיבוש האירופי. כיצד הוא עושה זאת?		המספר מעודד את האפריקאים למרוד בשלטון הכיבוש האירופי על-ידי כך שהוא מדמה אותם לנשר שהוחזק ואולף כתרגולת למרות שהוא נולד להיות חופשי ומקומו הטבעי בשמיים. המספר מעודד את האפריקאים לעשות כמעשהו של הנשר להשתחרר מהשעבוד של שלטון הכיבוש האירופי ולחיות כאנשים חופשיים.
ה.	מהו הנמשל של משל הנשר?		הוויכוח בין האיש לבין חוקר הטבע היה על השאלה אם הנשר הוא אכן נשר או תרנגולת.

רגע קוראים ומתוך זה מבינים !

משל זה פונה אל שחורי העור באפריקה, אך ניתן להפנותו אל כל נמען אחר ששועבד. במשל מצליח חוקר טבע להחזיר לנשר, שאולף להתנהג כתרגולת, את תכונות הנשר שדוכאו בו.

תפזורת מילים.....

1. קראו את הפירוש בערבית שמופיע בסעיף 2 (למטה), וחפשו את המילה בתוך התפזורת.

ל	מ	ז	ו	ן	א	ו	כ	ל	י	מ
כ	י	נ	ט	ל	א	י	ל	ף	ד	ת
נ	ע	ה	ר	ק	י	ע	צ	ל	א	נ
פ	ו	ח	ו	ח	ה	ש	כ	י	ס	ו
י	ף	ז	ו	ה	ר	ק	ק	ד	מ	צ
י	ה	י	כ	י	ס	ק	ו	ס	ה	ץ
ס	ר	ק	ל	ח	ו	ק	ר	ט	ב	ע
ל	ה	ע	מ	י	ד	ב	מ	ב	ח	ן
ה	ר	ק	י	ע	ל	ש	ח	ק	י	ס

2. כתבו ליד כל פירוש בערבית את המילה בעברית בתוך התפזורת.

הפירוש בערבית	המילה בעברית	הפירוש בערבית	המילה בעברית	הפירוש בערבית	המילה בעברית
غذاء	מזון	أخذ		يلمع	
أمسك		باحث الطبيعة		استيقظ مبكرا	
سماء		ارض		فكر	
جناح		دَجَّنَ		يطير	

בואו נעשיר את אוצר המילים שלנו....

1. התאימו לכל מילה את המילה ההפוכה לה. (ניתן להיעזר במחסן המילים)

המילה	ההפך
נטל	_____
מקץ	_____
בוקר	_____
מוקדם	_____

מחסן מילים: נתן, בראשית, ערב, מאוחר.

2. פרקו את המילים הבאות:

הביאו	ברווזיו	עופותיו	
נתנו	תרנגולותיו	לראותו	
גנו	אילפתיו	כנפיו	
ארקיעהו	הרימו	מקומך	

3. הפכו את המילים הבאות לנקבה:

המילה	הנקבה	המילה	הנקבה
איש	_____	גנו	_____
חוקר	_____	כנפיו	_____

4. הפכו את המילים הבאות לצורת הרבים :

יחיד	רבים	יחיד	רבים	יחיד	רבים
_____	עופות	_____	תרנגולות	איש	_____
_____	ברווזים	_____	כנפיים	חוקר	_____
_____	אנשים	_____	כנפיהם	_____	צווחות
_____	גנם	כנפו	_____	_____	צעקות
ציפור	_____	אדמה	_____	עוף	_____
צעיר	_____	מבחן	_____	_____	בעלים
נשר	_____	פעם	_____	_____	עימן

5. המילים הבאות התבלבלו, סדרו אותן.

תרנגולתו	_____	סכיהש	_____	ספע	_____
חראונה	_____	ץצתנוה	_____	סלכאוי	_____
וץלע	_____	יסברווז	_____	קחהזי	_____
תמרלוג	_____	סמיש	_____	רשנ	_____

6. המילים במשפטים הבאים התבלבלו, סדרו אותן.

א.	חוקר- את הנשר נטל הטבע	
ב.	העופות מבטו השפיל וראה את הנשר	
ג.	אותו אילפתי תרנגולת להיות	

7. כתבו את האותיות החסרות במילים הבאות :

צי__ור	ברווזי__	כו__נה	
נ__ר	תרנג__לות	ב__לים	

רגע קוראים ומתוך זה מבינים !

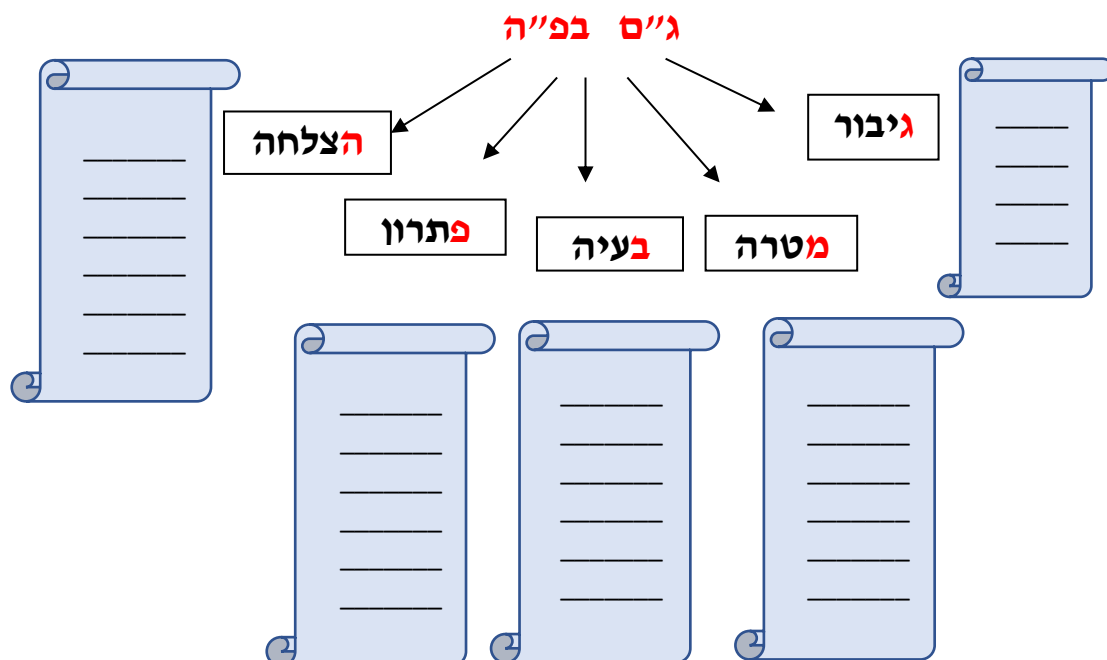
לסיפור זה קוראים "משל הנשר". מהו המשל ומהו הנמשל בסיפור?

משל	נמשל
הבעלים של הנשר	אנשים משעבדים (האדם הלבן)
הנשר	בני אפריקה
התרנגולות	מי שמסכים שישעבדו אותו וניכנע לנוחיות החיים.
תעופת הנשר	עצמאות, חופש, גאווה-עם

תבנית סיפורית...

מלאו את התבנית הסיפורית הבאה על-פי הסיפור "משל הנשר"

רגע לפני שמסיימים !!!

— כתבו מהו הדבר

שמצא-חן בעיניכם בסיפור, ומדוע?

— האם הייתם ממליצים

לחברים לקרוא את הסיפור? מדוע?

אסירי המלך

לפנים הייתה באיטליה כל עיר ממלכה לעצמה, ולכל ממלכה – מלך משלה. באחת ה"ממלכות" האלה מת המלך הזקן ואת כתרו הוריש לבנו בכורו. הדבר הראשון, שהמלך הצעיר החליט לעשותו, היה לרתום את מרכבתו ולצאת לסקור את נחלותיו. השכם בבקר יצא לדרך ועם שקיעת החמה חזר ועמד בשערי הארמון.

- "האם סקרנו את הכול?" שאל המלך את יועצו הראשי.

- "כמעט", הושיב היועץ הראשי, "לא ביקרנו את אסירי המלך אשר בבית הכלא הממלכתי".

- "הבה נסור לשם!" קרא המלך.

- "כעת הרי כבר החשיך היום!", טען היועץ הראשי.

- "הבלים!" השיב המלך - "כלום אינה שוררת שם בכלא חשכה גם בשעות היום?" צווה על המשרתים להדליק לפידיהם והוליכני לשם.

בהגיע המלך לבית הכלא, הובהלו האסירים היגעים והמעונים, ובקשקשם בכבליהם, הסתדרו לפניו בשורה.

- "בעד איזה מעשה דנו אותך למאסר?" שאל המלך את האסיר הראשון.

- "הוי, הוד מעלתך, על לא עוול בכפי! תפסוני פשוט ברחוב והשליכוני אל בית הכלא".

- "ומה העברה שעברת אתה?" שאל המלך את השני.

- "שום עברה, אדוני המלך", השיב האסיר ופרץ בבכי – "תפסוני בשעה שסעדתי בנחת את ארוחת הצהריים בחוג משפחתי, והשליכוני לבית הכלא".

- "ומה חטא חטאת אתה?" שאל המלך את האסיר השלישי.

- "האלוהים בלבד יודיע, כי נאסרת לחינם. הקימוני באמצע הלילה מן המטה והשליכוני אל בית הכלא". ככה הוסיף המלך ושאל את האסירים אחד אחד ובולם נשבעו כי חפים הם מכל פשע.

- "נו, ואתה?" - שאל את האסיר שעמד אחרון בשורה. "הוד מעלתך" - אמר האסיר - "עברות רבות עברתי, גנבתי, חמסתי, רצחתי..."

- "הוי רשע כמוך!" צרח המלך, "כיצד תעז, איפוא, להימצא בחברתם של אסירים הגונים וישרים כל כך?! בשום פנים ואופן לא ארשה לקלקל את שמם הטוב של אסירי שלי. הסתלק מיד מן הכלא הזה"!!!

והמלך ציווה להסיר את הכבלים מרגליו ולגרשו החוצה. ... !

[סיפור עם עברית: ש. יזרעאלי]

חלק ראשון - אוצר מילים

1. כתבו בעברית או בערבית פירוש המילים הבאות:

ממלכה	_____	כבלים	_____
נחלותיו	_____	יגעים	_____
שקיעת החמה	_____	הגונים	_____
סקרו	_____	נאסר לחינם	_____

2. בואו נשחק- מילה והיפוכה:

סרקו את הברקוד, שחקו ותהנו.

חלק שני - שאלות תוכן

ענו על השאלות הבאות :

1. מדוע "כפה" המלך על היועץ שלו לבקר בבית הכלא?

2. מדוע, לדעתכם שחרר המלך את האסיר האחרון למרות שהוא עבר עברות רבות ולא שחרר את האסירים הראשונים?

3. האם הייתם מצפים שהמלך ישחרר אותו?

4. האם הסוף של הסיפור מוצא חן בעיניכם?

5. חוו את דעתכם על הפתיחה והסיום של הסיפור!

6. לפניכם סדרת משפטים המתייחסים לסיפור.

סמנו ליד כל אחד מהם: מסכים/לא מסכים.

- א. הסיפור מדבר על חשיבות המלוכה. _____
- ב. היועץ מורד במלך. _____
- ג. היועץ הוא שמוביל המלך הצעיר לסקור את נחלותיו. _____
- ד. המלך הראשון מוצג כדמות חיובית. _____
- ה. המלך הראשון מוצג כדמות שלילית. _____
- ו. אי אפשר להסיק הרבה על דמותו של המלך זקן. _____
- ז. לסיפור יש מוסר-השכל. _____
- ח. כל האסירים הם צודקים והאחרון איננו צודק. _____
- ט. האסיר האחרון הוא צודק ומוסרי בהתנהגותו. _____

7. בחרו בתשובה הנכונה:

א. הסיפור "אסירי המלך" מתחיל בביטוי _____ באחד הימים/במי קדם/ לפנים הייתה, כדוגמת הסיפורים המתחילים בביטויים היה היה, מעשה ב-.

ב. הסיפור הנ"ל התרחש באחת _____ מדינות/ממלכות/הערים באיטליה ושלטון זה נקרא _____ דמוקרטי/דיקטטורי/מלכותי.

ג. בסיפור הזה קיימות שתי דמויות מנוגדות זו לזו - דמותו של: (בכל משפט, הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה)

המלך הזקן | האסירים המעונים | המלך הצעיר | המשרתים המסורים
ודמותו של:

האסירים המעונים | המלך הצעיר | המשרתים המסורים | המלך הזקן

8. במוקד ההתרחשות מופיעות שתי דמויות אשר **לא נפרדו** אחת מן השנייה לאורך כל הסיפור והן דמותו של: (בחר באחת האפשרויות)

המשרת המסור | המלך הצעיר | המלך הזקן

ודמותו של:

המשרת המסור | המלך הזקן | היועץ הראשי

9. מדוע בחר המספר דווקא במלך כגיבור לסיפור?

רגע לפני שמסיימים!!

לאחר שקראתם את הסיפור ועניתם על השאלות, כתבו מה מצא חן בעיניכם ומה הייתם משנים בסיפור.

אופניים ליוסף³

יוסף, תלמיד חטיבת-הביניים, רצה מאוד, שיהיו לו אופניים, הוא בקש מהוריו והפציר בהם שיקנו לו אופניים, אלא שהיה ברור לו, כי הוריו במצוקה כספית, שאינה מאפשרת להם למלא בקשת בנם.

יום אחד יצא מבית-הספר והלך אל האוטובוס, הנוסע לביתו, והנה חלף על פניו חבור, רמי, רכוב על אופניו. חשב יוסף בלבו: עד מתי אבקש מהורי מה שאינם יכולים לתת לי? הבה אנסה להרוויח בעצמי את סכום הכסף הדרוש.

ראשית, לא אסע יותר באוטובוס, אלא ברגל ואחסוך את דמי הנסיעה, ובמקום הכריכים שאני קונה במזנון בית-הספר אקח לי צידה מן הבית, נוסף לכך אנסה לקבל על עצמי עבודות ששכרן בצדן. ומה אוכל לעשות? דברים רבים: למשל: אעבוד בגינות השכנים, אגרוף, אעדור, אכסח את הדשאים. והנה עוד רעיון: אשאר בערבים בבתי שכנים ואשגיח על הילדים הקטנים (מה יש? רק בנות יכולות להיות שומרות-טף?) באותה הזדמנות אוכל גם להכין שיעורים.

בערבי חגים אעזור לשכננו הירקן בחנות ואסחוב סלים לבתי הלקוחות. כך אחסוך חלק ניכר מדמי האופניים. אז, כשיהיה בידי חלק ניכר מן הסכום הדרוש, אבקש מהורי שילוו לי את החלק החסר ובוודאי לא יחסכו אותי ממני, וכך אשיג את מטרתי. ולאחר שאקנה את האופניים, אוכל לעבוד בחופשות בחנות פרחים, ומהכסף שאקבל אוכל לעזור להורי תמורת הכסף שנתנו לי.

יוסף היה שרוי בהרהורים, כשהובילוהו רגליו לתחנה וחיכה לאוטובוס. האוטובוס הגיע, יוסף התקדם לעבר דלתו... נעצר... ואמר בלבו: אם אצעד את הצעד הראשון בחזרה הביתה ברגל, יהיה זה הצעד הראשון לביצוע תכנית החסכון שלי ואגשים את חלומי. וכך הסתובב יוסף, ויצא לדרכו ברגל חזרה הביתה.

עפ"י לאה גולדברג

³ הכין שריף ח'לאילה, מדריך ארצי.

חלק ראשון - אוצר מילים

התאימו בין המילים שבטור א', לבין ההסבר המתאים שבטור ב':

א'	ב'
הפציר בהם	נמצא במצב מסוים, موجود في حالة
מצוקה	מי שקונים או מקבלים תשלום סחורה או שירות, زبائن
כריכים	אממש הבטחה, תקווה, משאלה, احقق
מזנון	מחשבות או רעיונות החולפים בראש, تأملات وفكر تدور في خلد الانسان
אעדור	צרה, מצב קשה ובעייתי, ضائقة
אכסח	הרבה לבקש מהם שוב ושוב, الح عليهم
לקוחות	שצי פרוסות של לחם המוצמדות יחד כשבניהם נתון מאכל כלשהו, شطائر
שרוי	אחפור באדמה במעדר, انكش
הרהורים	חנות שמוכרים בה מזון קל כמו כריכים, مقصف
אגשים	אקצץ את הדשא, اقطع العشب

חלק שני - שאלות תוכן

1. מדוע אין ליוסף אופניים?

2. מהו הפתרון שמצא יוסף כדי לקנות את האופניים?

3. האם הפתרון הזה נראה לכם? נמקו!

4. מנו את העבודות שיוסף מסוגל לעבוד?

5. האם יוסף מבצע את התוכנית שלו או רק מהרהר?

6. מהו מצבה הכלכלי של משפחת יוסף?

7. האם יוסף מוכן לעבוד עבודות קשות כדי להשיג את מטרותו?

8. סמנו נכון/לא נכון:

- א. יוסף היה בן למשפחה עשירה _____
- ב. יוסף הלך ברגל כדי לחסוך כסף. _____
- ג. יוסף רצה לחסוך כסף כדי לבנות בית _____
- ד. יוסף ביקש מהוריו שיקנו לו אופניים _____
- ה. הוריו של יוסף קנו לו אופניים לאחר שהוא חסך כסף _____
- ו. הסיפור מסתיים בכך שיוסף קונה אופניים _____
- ז. יוסף מוכן לעבוד שומר טף בבתי השכנים _____
- ח. יוסף לא ביקש את עזרת הוריו בכלל _____
- ט. יוסף נחשב לילד מפונק _____
- י. הוריו של יוסף קמצנים _____

בואו נעשיר את אוצר המילים שלנו....

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה!

9. המילה 'הפציר' שורה 1 פירושה:

- א. ביקש הרבה ב. מנע מהם ג. בעמל רב ד. נתן להם

10. 'מצוקה כספית' שורה 2 פירושו:

- א. כסף רב בידי ההורים
- ב. עושר ורכוש
- ג. חסרון בכסף
- ד. אסון וחורבן

11. 'למלא בקשת בנס' שורה 3 פירושו:

- א. לבקש הרבה בקשות
- ב. לסרב לבקשת הבן
- ג. להיענות לבקשת הבן
- ד. לענות על שאלות ששאל הבן

12. 'דמי הנסיעה' שורה 7 פירושו :

- א. הנסיעה במהירות
- ב. תאורת דרכים
- ג. מחיר הנסיעה
- ד. הנסיעה האסורה

13. המילה 'צידה' שורה 8 פירושה :

- א. בעלי חיים שצדים בחורש
- ב. אוכל שאורזים אותו לצורך נסיעה
- ג. מזנון ליד בית הספר
- ד. נסיעה באוטובוס

14. 'לקבל על עצמי עבודות' שורה 9 פירושו :

- א. לקבל את הכול
- ב. להתחייב לעבוד עבודות
- ג. לדחות את העבודה
- ד. לקבל כסף רב

15. המילה 'שכרן' שורה 9 פירושה :

- א. תשלום בעד עבודה
- ב. מחשבה
- ג. עבודה
- ד. נסיעה

16. המילה 'הרהורים' שורה 18 פירושה :

- א. כאבים
- ב. מחשבות
- ג. עצב רב
- ד. שמחה

17. 'ילוו לי כסף' שורה 14 פירושו :

- א. יתנו לי כסף על מנת שאחזיר אותו
- ב. אתן כסף לאחרים
- ג. יתנו מעט כסף
- ד. יאבדו את כספם

18. 'הגשים את חלומי' שורה 20-21 פירושו :

- א. ממש את החלום.
- ב. השיג את המטרה שלו.
- ג. מלא את משאלתו.
- ד. כל התשובות נכונות.

חלק שלישי - ל שון

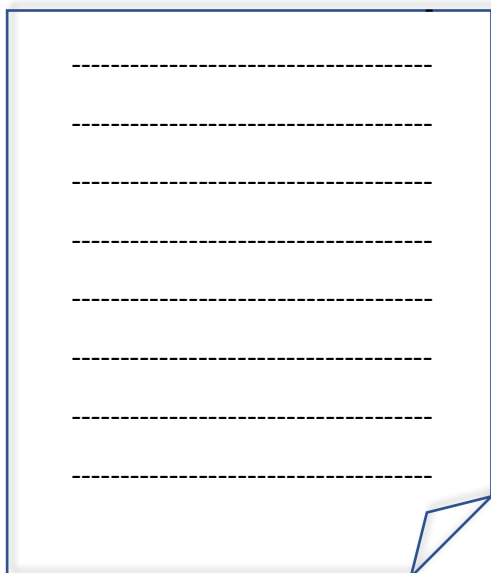
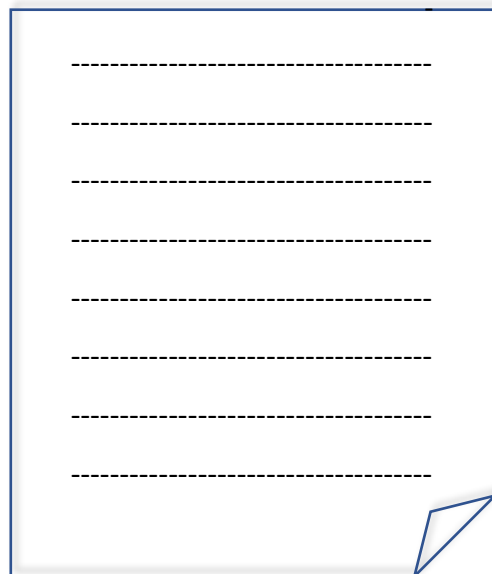
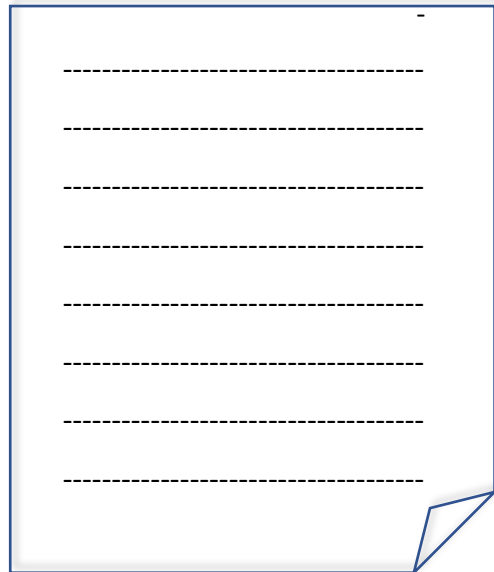
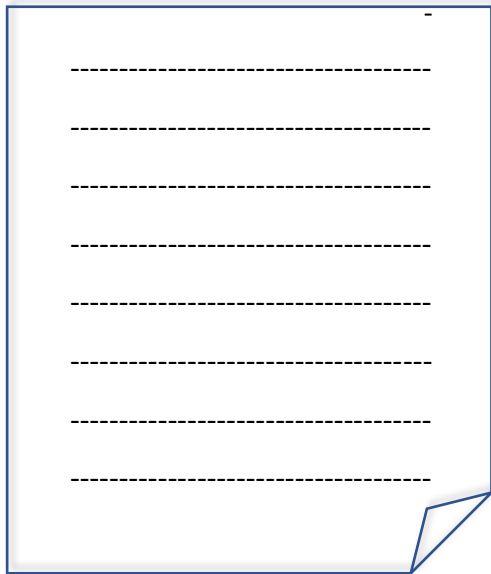
השלימו לפי הדוגמה :

א. השורש של הפועל (בקש) שורה 1 :	<u>ב.ק.ש</u> בניין <u>פיעל</u>
ב. השורש של הפועל (רצה) שורה 1 :	_____ בניין _____
ג. השורש של הפועל (הפציר) שורה 1 :	_____ בניין _____
ד. השורש של הפועל (אבקש) שורה 5 :	_____ בניין _____
ה. השורש של הפועל (נוסע) שורה 4 :	_____ בניין _____
ו. השורש של הפועל (אחסוד) שורה 7 :	_____ בניין _____
ז. השורש של הפועל (אסע) שורה 7 :	_____ בניין _____
ח. השורש של הפועל (אגרוף) שורה 10 :	_____ בניין _____
ט. השורש של הפועל (נתנו) שורה 17 :	_____ בניין _____
י. השורש של הפועל (אגשים) שורה 20 :	_____ בניין _____
יא. השורש של הפועל (יצא) שורה 21 :	_____ בניין _____

רגע לפני שמסיימים!!

1. ציינו תכונות המאפיינות את יוסף :

2. אילו מבין התכונות של יוסף אתם חושבים שמתארות גם אתכם.
ציינו בפתקיות תכונות שמאפיינות אתכם.

יוֹנָה עִם עֶלְה שֶׁל זַיִת

כְּשֶׁתָּשׁוּב הַיּוֹנָה עִם עֶלְה הַזַּיִת
אֶז נִדְלִיק לָהּ אֶת כָּל הָאוֹרוֹת בְּבֵית,
כִּלְנוּ נְבוֹא לְשִׁמוּחַ
וְנַח יִרְגֵּשׁ בְּנוֹחַ
כְּשֶׁתָּשׁוּב הַיּוֹנָה עִם עֶלְה הַזַּיִת
אֵלֵינוּ לְבֵית.

נוֹשִׁיב אוֹתָהּ מוֹל הַמְנוּרָה הַדוֹלֶקֶת,
לֹא נִצְעַק בְּשִׁמְחָה, רַק נִשְׁמַח בְּשִׁקְט,
שְׁלֹא תִבְהַל וְתִפְרַח לָהּ,
שְׁלֹא תִבְהַל וְתִפְרַח לָהּ,
שֶׁתִּמִּיד תִּשָּׂאֵר עִם עֶלְה הַזַּיִת
אֲצִלְנוּ בְּבֵית.

כְּשֶׁתָּשׁוּב יוֹם אֶחָד הַיּוֹנָה אֵלֵינוּ
אֶז נִדַּע שֶׁכָּבֵר אֵין שׁוֹם מִבּוֹל סְבִיבֵנוּ
וּמִוֶּתֶר לְהִתְחִיל לְשִׁמוּחַ
כִּי מִצָּאָה כֹּף רִגְלָהּ מְנוּחַ.
כִּמָּה טוֹב שְׁיוֹנָה עִם עֶלְה שֶׁל זַיִת
עֲכָה בְּבֵית.

חלק ראשון - אוצר מילים

השלימו את פירוש המילים בעברית או בערבית :

המילה	הפירוש
סער	רוח חזקה, סערה, عاصفة
מבול	גשם גדול וחזק הגורם לשיטפון עצום, طوفان
תפרח	תעוף, تطير
תיבהל	
מנורה	
דולקת	
אור	

חלק שני- שאלות תוכן

1. על פי השיר, איך בני הבית צריכים להתנהג כשתבוא היונה? ומהי הסיבה להתנהגות זו?

2. מדוע לדעתה של המשוררת מותר לשמוח כשתבוא היונה עם עלה הזית?

3. בשיר יש מילים עם משמעות מטאפורית, ציינו מה מסמלת כל מילה בשבילכם :

המילה	סמל
עלה זית	
מבול	
בית	
נוח	

4. ציינו מילים בשיר המביעות שמחה ומילים המביעות עצב ופחד.

רוצים להוסיף עוד מילים שאינן מופיעות בשיר? בבקשה!

רגע לפני שמסיימים!!

"יונה עם עלה זית" ו- "נוח" קשורים לסיפור המבול.

כתבו או ציירו את סיפור נוח והמבול.

פעילויות העשרה

פתגמים

א. כתבו ליד כל פתגם מספר התמונה המתאים :

1. כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימים _____
2. הקש ששבר את גב הגמל _____
3. עדיף להיות ראש לאריות מאשר זנב לשועלים _____
4. איזהו חכם? – הלומד מכל אדם _____
5. בור ששתית ממנו – אל תזרוק בו אבן _____
6. סוף מעשה במחשבה תחילה _____
7. מרבה ספרים מרבה חוכמה _____
8. שומר פיו ולשונו, שומר מצרות נפשו _____

2

1

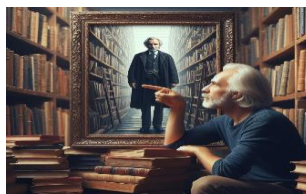
4

3

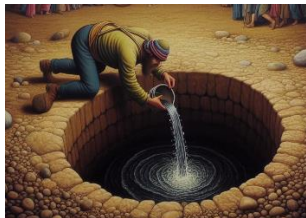
6

5

8

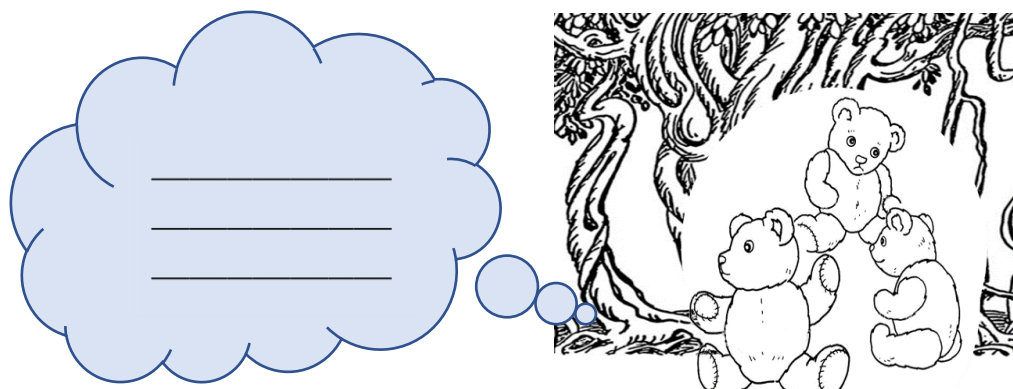
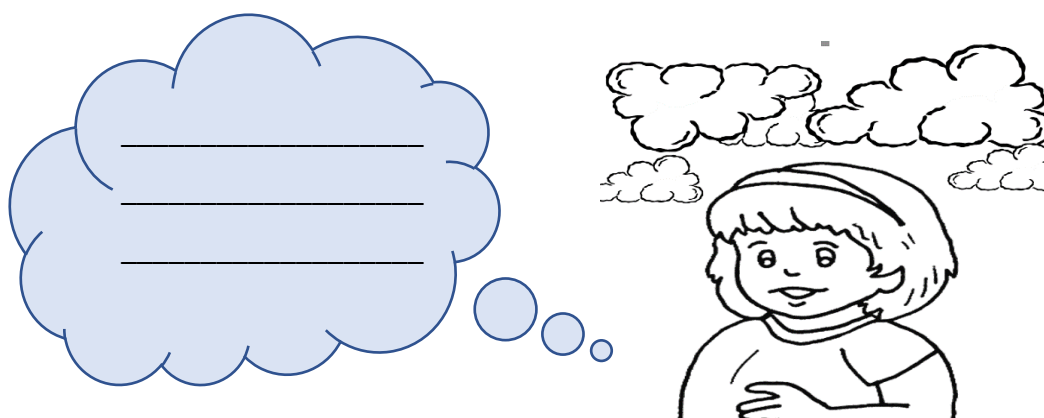

7

ב. האם יש לפתגמים בעברית פתגמים מקבילים בערבית? ציינו את הפתגם בעברית והפתגם המקביל לו בערבית.

הפתגם בערבית	הפתגם בעברית

ג. כתבו ליד כל תמונה את הפתגם המתאים:

"בכל סיפור, אגדה ושיר נישאר הקסם של דמויות,
משרטט עולמכם בצבעים של חלומות, ובכל פינה מתגלה
קסם שנמשך.... יש בכל נפילה תקווה, ובכל מסע יש
כוח לשנות וליצור"

תלמידים ותלמידות יקרים,

הגעתם לסוף החוברת. ברכות חמות על המחויבות והחריצות שלכם בשיעורי העברית. הצלחתם למרות הקשיים והאתגרים הטכניים והאחרים בלמידה מרחוק. מעריכים מאוד את החוסן והשקדנות שלכם. השקעתכם בלמידה מרחוק משפרת מאוד את הישגיכם במקצוע העברית ומעודדת אתכם להמשיך לחקור, ללמוד ולהצליח.